

ВИКОРИСТАННЯ МЕДІА-ІНСТРУМЕНТІВ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ КОМПОНЕНТ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

THE USE OF MEDIA TOOLS AS AN INNOVATIVE COMPONENT IN INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION

Стаття присвячена дослідженню використання медіа-інструментів у процесі дистанційного навчання іноземним мовам у закладах вищої освіти з огляду на проблематику пов'язану з необхідністю адаптації викладачів та студентів до нових технологій, що впливають на ефективність навчання. Роль медіа-інструментів у забезпеченні безперервності та якості освіти зростає в умовах цифрової трансформації навчання. Застосування інтерактивних платформ під час викладання у закладах вищої освіти створює можливості для організації креативних та динамічних занять, що сприяє підвищенню зацікавленості студентів, розвитку їхніх когнітивних навичок та мотивації до вивчення іноземних мов. Використання медіа-інструментів дозволяє адаптувати навчальний контент до індивідуальних потреб студентів, забезпечуючи гнучкість навчання, інтерактивність і можливість отримання зворотного зв'язку.

У процесі дослідження було розроблено та проведено опитування щодо використання медіа-інструментів у процесі дистанційного навчання іноземним мовам у закладах вищої освіти з точки зору здобувачів та викладачів закладів вищої освіти. Згідно з основними результатами дослідження Zoom є найпопулярнішою платформою для онлайн-занять, яку обрали 94,4% студентів і 70% викладачів через її зручність і функціональність. Серед інструментів для вивчення іноземних мов 52,8% здобувачів закладів вищої освіти віддають перевагу Google Classroom і Quizlet; 62,5% викладачів закладів вищої освіти обирають Google Classroom для управління віртуальними класами, а для створення мультимедійних презентацій використовують Canva (37,5%). Для оцінювання роботи студентів найпопулярнішим застосунок став Quizlet (35,7%) і Google Forms (28,6%). Авторами зазначено, що на шляху вирішення проблеми використання та впровадження медіа-інструментів у закладах вищої освіти необхідною складовою є реорганізація всіх аспектів: повноти навчальних та робочих програм, цифрової грамотності викладачів та технічної підтримки закладів освіти.

Ключові слова: дистанційне навчання, заклади вищої освіти, здобувачі освіти,

інформаційні технології, медіа-інструменти.

The article is focused on the research of the use of media tools in the process of distance learning of foreign languages in higher education institutions, taking into account the issues related to the need to adapt lecturers and students to new technologies that influence the effectiveness of learning.

The role of media tools in ensuring the continuity and quality of education is increasing in the context of the digital transformation of learning. The use of interactive platforms in teaching at higher education institutions creates opportunities for organizing creative and dynamic classes, which helps to increase students' interest, develop their cognitive skills and motivation to learn foreign languages. The use of media tools provides an opportunity to adapt the learning content to the individual needs of students, ensuring flexible learning, interactivity and the possibility of receiving feedback.

In the course of the research, a questionnaire was developed and conducted on the use of media tools in the process of distance learning in foreign languages in higher education institutions from the point of view of students and lecturers of higher education institutions. According to the main results of the research, Zoom is the most popular platform for online classes, chosen by 94.4% of students and 70% of teachers because of its convenience and functionality. Among the tools for learning foreign languages, 52.8% of higher education students prefer Google Classroom and Quizlet; 62.5% of lecturers choose Google Classroom to manage virtual classes, and 37.5% of lecturers use Canva to create multimedia presentations. Quizlet (35.7%) and Google Forms (28.6%) are the most popular applications for evaluating students' work. The authors emphasize that in order to solve the problem of using and implementing media tools in higher education institutions, the reorganization of all aspects is a necessary component: the completeness of curricula and work programs, digital literacy of teachers and technical support of educational institutions.

Key words: distance learning, higher education institutions, information technology, media tools, students.

УДК 378

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/75.57>

Трач Х.В.,

викладач кафедри англійської філології та методики викладання іноземної мови Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Негода Л.О.,

викладач кафедри англійської філології та методики викладання іноземної мови Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Феномен швидкого розповсюдження медіа-інструментів та цифровізації освіти взаємопов'язаний із особливостями сучасного покоління, яке швидко інтегрується у глобальний освітній простір. Інноваційні технології дають змогу науково-педагогічним працівникам отримувати доступ до широкого спектра освітніх ресурсів, навчальних матеріалів та медіа-інструментів [1, с. 195]. Сучасна педагогіка, вирішуючи

завдання масового використання мультимедійних технологій, можливостей комп'ютерних телекомунікацій у вищій освіті поступово перейшла до розвитку медіаосвіти [2, с. 28]. Під час вирішення завдань, пов'язаних із використанням медіа-інструментів, перед викладачами постала необхідність чітко окреслити їх роль у навчанні, розкрити їх потенціал та вплив на освітній процес [6, 8].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В умовах сьогодення медіа-інструменти активно використовуються в освіті й сприяють підвищенню

її якості та неперервності. **Теоретико-методологічним підґрунтям** дослідження є постулати таких вчених: Барановська О.В. [1], Биков В.Ю. [2], Вощевська О.В. [3], Гуржій А.М. [9], Іваненко В.В. [5], Карташова Л.А. [9], Кіяновська Н.М. [6], Книш С.І. [3], Компанець Н.М. [7], Корсунська В.В. [16], Наливайко О.О. [4], Пінчук О.П. [2], Подліняєва О.О. [8], Сорочан Т.М. [9], Спірін О.М. [2], Стеркіна Ю.С. [10], Ткаченко В.П. [11], Триус Ю.В. [12], Тронь Т.В. [3], Черненко А.В. [13, 14, 18], Четверик В.К. [15], Ясенова О.В. [16]. Проблеми використання медіа-інструментів висвітлюються у роботах зарубіжних вчених: Blurton С. [17], Brake К.Д. [25], Gillin Р. [19], Haenlein М. [23, 24], Jenkins Н. [21], Kaplan А. [22, 23, 24], Safko L. [25].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Аналіз дидактичних можливостей нових інформаційних технологій на сучасному етапі розвитку закладів вищої освіти є важливим аспектом. У зв'язку зі стрімким розвитком технологій та змінами у глобальному освітньому середовищі, дистанційне навчання стає більш актуальним методом отримання знань, включаючи вивчення іноземних мов [3, 7, 13]. Цей підхід відкриває нові можливості для студентів та викладачів, а також висуває перед ними ряд викликів. Одним із головних викликів є забезпечення ефективного спілкування між викладачами і студентами, оскільки взаємодія в онлайн середовищі може бути менш інтенсивною порівняно з традиційними заняттями в аудиторії [10, 12, 14, 16]. Для подолання цих викликів важливо використовувати сучасні медіа-інструменти, що дозволяють створювати інтерактивні заняття, сприяють комунікації між учасниками процесу навчання та забезпечують доступ до різноманітних навчальних матеріалів [9, 12, 15].

Актуальність дослідження полягає у необхідності використання медіа-інструментів у процесі дистанційного викладання. Використання додатків під час навчання сприятиме урізноманітненню процесу навчання, а саме створенню креативних і динамічних занять з іноземної мови, яке дозволить викладачам підвищити зацікавленість студентів під час навчального процесу.

Об'єктом дослідження виступають медіа-інструменти у процесі вивчення іноземних мов. **Предметом дослідження** є процес використання медіа-інструментів на заняттях з іноземних мов під час онлайн-навчання, їхня ефективність та вплив на освітній процес. **Мета нашого дослідження** полягає в аналізі застосування медіа-інструментів в освітньому процесі закладів вищої освіти. Загальнонауковими **методами** цього дослідження є *метод контекстуально-інтерпретативного аналізу* – для класифікації та систематизації наукового матеріалу; *емпіричний метод* – для розгляду цифрових застосунків на заняттях

з іноземних мов та оцінки їхнього впливу на ефективність навчання; *метод систематизації та узагальнення* – для систематизації, узагальнення отриманих результатів та формулювання висновків дослідження.

Матеріал дослідження включає в себе різноманітні медіа інструменти, які використовуються під час дистанційного навчання іноземним мовам – Canva, Canvas, Discord, Google Classroom, Google Forms, Google Meet, Google Slides, Jitsi Meet, Kahoot, LearningApps, Microsoft Teams, Miro, Moodle, Padlet, PowerPoint Online, Quizlet, Skype, Wordwall, Zoom, призначені для покращення навичок вивчення іноземних мов.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасна освіта стрімко еволюціонує разом із розвитком інформаційних технологій [7, с. 61]. Однією з найбільш значущих і впливових технологій у цій галузі є медіа-інструменти [6, 15]. Медіа-інструменти надають унікальні можливості для створення інтерактивних навчальних матеріалів, поліпшення комунікації між викладачами та студентами, а також сприяють більш ефективному засвоєнню знань [18, с. 109]. Грунтуючись на досвіді дослідницької та практичної діяльності у галузі лінгвістики, поняття «медіа-інструменти» не має однозначного визначення і розуміння як зарубіжними, так і вітчизняними вченими та дослідниками цієї сфери діяльності [6, 8, 15, 25]. Медіа-інструменти є частиною інтерактивних засобів масової інформації, одним із каналів комунікації як окремих користувачів (фізичних осіб), так і цілих корпорацій і компаній (юридичних осіб) [22]. У зв'язку з цим «медіа-інструменти» трактуються не тільки як канал комунікації, але й як канал спілкування людства. За Лоном Сафко і Девідом Брейком, медіа-інструменти є категорією соціальних медіа [25, с. 21]. Пол Гіллін визначає медіа-інструменти, як багатозначний термін, який об'єднує різноманітні онлайн технології, що дають змогу користувачам спілкуватися і взаємодіяти між собою [19, с. 67–70]. Професори Вищої школи комерції (ESCP Europe) М. Хенлейн і А.М. Каплан вважають, що медіа-інструменти – це колекція онлайн-інструментів, платформ і додатків, що неухильно зростає і розвивається, які дають змогу всім нам взаємодіяти й обмінюватися інформацією [23, 24]. За американським науковцем Генрі Дженкінсом, медіа-інструменти є інтерактивними способами передавання інформації, каналом і засобом комунікації, де головними суб'єктами є самі користувачі, які не тільки генерують контент, обмінюються ним, а й створюють тісні соціальні зв'язки [21]. Таким чином, у даному дослідженні, медіа-інструменти розглядаємо, як ефективні інструменти вибудовування комунікації між різними групами споживачів і користувачів, схожих за певними ознаками, потребами та інтересами, основними

характеристиками яких є інтерактивність під час комунікації, безпосередня участь користувачів у генерації та ретрансляції медійного контенту, максимальна швидкість зворотного зв'язку між користувачами.

За результатами дослідження цифрової консалтингової фірми Kerios, на початок липня 2024 року в усьому світі було 5,17 мільярда користувачів соціальних мереж, що дорівнює 63,7% загального населення світу [20]. За останні 12 місяців кількість користувачів соціальних мереж також продовжувала зростати: 282 мільйони нових користувачів приєдналися до соціальних мереж минулого року [20]. Це дорівнює річному зростанню на 5,8% із середньою швидкістю 8,9 нових користувачів щосекунди [20]. Останні дані свідчать про те, що майже 95% користувачів Інтернету в світі щомісяця користуються соціальними мережами [20]. Таким чином, в умовах стрімкого розвитку інформаційних технологій і зростаючого впливу соціальних медіа, інтеграція медіа-інструментів в освітній процес стає все більш актуальною. Застосування медіа-інструментів у навчальному процесі у закладах вищої освіти дає змогу інтенсифікувати засвоєння навчального матеріалу студентами та проводити заняття якісно під час дистанційного навчання [3, 16, 17]. Ефективність впливу навчального матеріалу на студентів багато в чому залежить від ступеня і рівня ілюстративності матеріалу [11, 15]. Візуальна насиченість навчального матеріалу робить його яскравим, переконливим і сприяє інтенсифікації процесу його засвоєння [4, 12]. Медіа-інструменти дають змогу акцентувати увагу учнів на значущих моментах викладеної інформації та створювати наочні ефектні образи у вигляді ілюстрацій, схем, діаграм, графічних композицій тощо [3, 7, 25]. Посилення інтерактивності призводить до інтенсивнішої участі в процесі навчання самого учня, що сприяє підвищенню ефективності сприйняття і запам'ятовування навчального матеріалу [6, 15, 18]. В основу використання на заняттях з іноземної мови медіа-інструментів покладено комунікативний підхід до оволодіння всіма аспектами іншомовної культури: пізнавальним, навчальним, розвивальним і виховним, а всередині навчального аспекту – всіма видами мовленневої діяльності: читанням, говорінням, аудіюванням, письмом [5, с. 111]. У даному дослідженні нами було розглянуто такі медіа-інструменти:

1. Платформи електронного навчання: Canvas, Google Classroom, Moodle – медіа-інструменти, які надають інструменти для створення та управління віртуальними класами [14, с. 91]. Викладачі можуть завантажувати навчальні матеріали, завдання, тести, аудіо- та відеоматеріали на ці платформи, що дає змогу студентам отримувати доступ до них з будь-якого місця та в будь-який час [14, с. 88]. Також студенти можуть взаємодіяти

один з одним і з викладачами, обговорювати матеріали та ставити запитання [14, с. 88].

2. Відеоуроки та вебінари: Discord, Google Meet, Jitsi Meet, Microsoft Teams, Skype, Zoom – медіа-інструменти, які надають можливість проведення відеоуроків і вебінарів [14, с. 88]. Викладачі можуть записувати заняття, які потім можуть бути доступні для перегляду студентами в будь-який зручний для них час [14, с. 89].

3. Мультимедійні презентації та інструменти: Canva, Google Slides, LearningApps, Miro, Padlet, PowerPoint Online, Wordwall – медіа-інструменти, які надають можливість створювати інтерактивні і привабливі мультимедійні презентації [14, с. 131–132]. Викладачі можуть використовувати ці медіа-інструменти для планування занять з використанням зображень, відео, аудіо та анімацій, що допомагає візуалізувати та структурувати інформацію для студентів [14, с. 123].

4. Онлайн-тестування та оцінювання: Google Forms, Kahoot, Quizlet – медіа-інструменти, за допомогою яких викладачі можуть створювати та проводити тести й оцінювати роботи студентів [14, с. 123–126].

Дослідження використання медіа-інструментів як інноваційних компонентів у закладах вищої освіти базується на анкетуванні студентів та викладачів Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Метою опитування було провести аналіз застосування медіа-інструментів в освітньому процесі закладу вищої освіти. Отже, у ході дослідження студентам 1, 2, 3 курсів було запропоновано відповісти на питання, що стосуються найпопулярнішої платформи для онлайн навчання, а також виокремити інші корисні застосунки, вказавши при цьому усі, на їх думку, переваги та недоліки цих освітніх платформ.

Таким чином, за результатами опитування 94,4% студентів обирають Zoom, 8,3% здебільшого користуються Discord, відсоткове співвідношення використання Microsoft Teams та Jitsi Meet становить 5,6%, Google Meet використовують лише 2,8% студентів.

За результатами розгорнутих відповідей вдалося виокремити ключові фактори, що впливали на вибір певної платформи:

1. Зручність використання (простота в користуванні, інтуїтивний інтерфейс) – 27,3%

2. Функціональність (наявність необхідних функцій: камера, мікрофон, демонстрація екрану, віртуальна дошка, запис занять) – 31,8%

3. Популярність (платформа вже відома і до неї звикли) – 20,5%

4. Технічні переваги (стабільність роботи, відсутність обмежень) – 13,6%

5. Недоліки інших платформ (проблеми із використанням інших платформ, що роблять їх менш бажаними) – 6,8%

Яким платформам для онлайн-занять Ви віддаєте перевагу при вивченні іноземних мов?

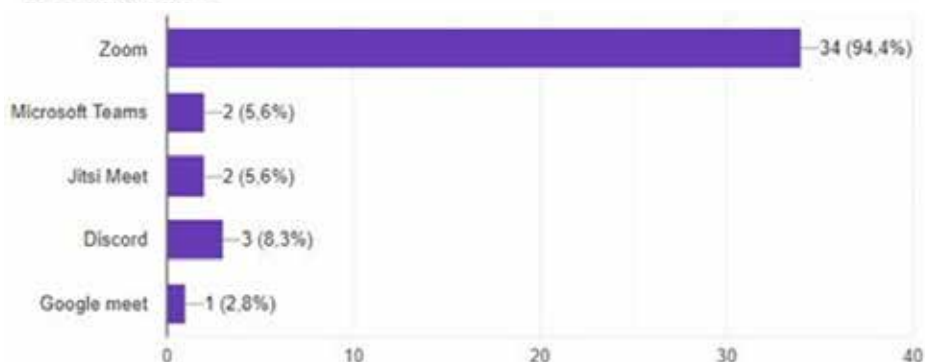

Рис. 1.

Також було з'ясовано, яким найбільш популярним застосунком студенти віддають перевагу під час вивчення іноземних мов. За результатами опитування, більшість студентів, а саме – 52,8% обирають Google Classroom та Quizlet, відсоток використання Miro та Google forms становить 30,6%, Kahoot використовують 27,8% студентів, а Canvas та Moodle, у свою чергу, 22, 2%. Решта застосунків представлені наступними результатами (рис. 2).

Подальшим кроком дослідження стала систематизація та узагальнення відповідей студентів щодо переваг та недоліків вищезазначених застосунків для навчання. Нами було встановлено, що Google Classroom отримав значну підтримку користувачів завдяки своїй зручності та легкості у використанні. Багато студентів підкреслюють, що ця платформа не потребує багато часу для освоєння, а також зручна для створення та виконання завдань. Характеристика даних платформ згідно з відповідями студентів представлена наступним чином:

1. Google Classroom: найчастіше згадується як зручна та проста у використанні платформа.

2. Quizlet: високо оцінюється за свою користь у вивченні нових слів та інтерактивному форматі навчання.

3. Google Forms: зручність використання без необхідності реєстрації, швидкий доступ до результатів.

4. Miro: підкреслюється візуальна привабливість та інтерактивність.

5. Інші платформи: Kahoot, Canva, Moodle, PowerPoint Online та інші також отримали позитивні відгуки, але меншою мірою.

Дещо схоже опитування було проведено і серед викладачів, за результатами якого 70% респондентів обирають Zoom, а 30% – Google Meet у якості платформ для відеоконференцій. На основі додаткових розгорнутих відповідей користувачі наголошували на таких перевагах платформ, як функціональність, зручність демонстрації екрана, простота використання, безкоштовність, надійність (без значних збоїв), можливість використовувати одне посилання для входу в конференцію, функція розподілу студентів у віртуальні зали.

Яким застосунком Ви віддаєте перевагу під час вивчення іноземних мов?

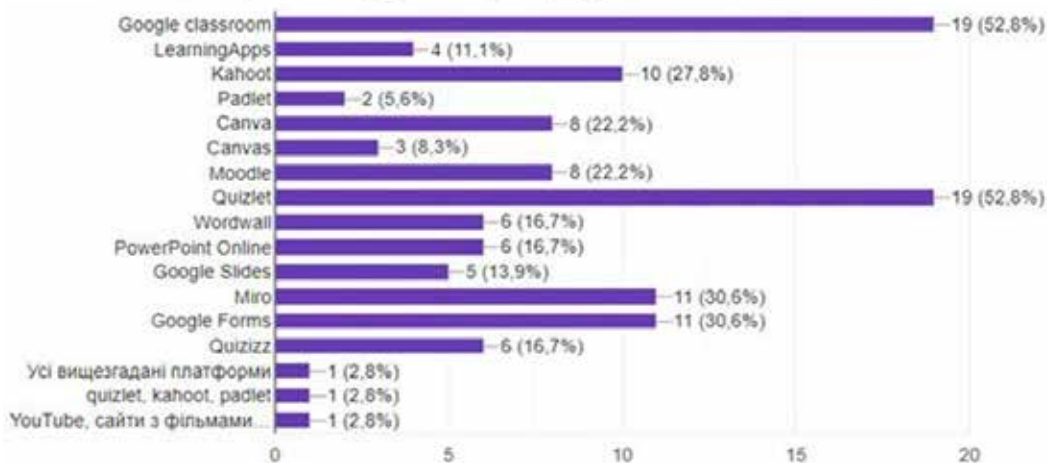

Рис. 2.

Серед недоліків зазначалися можливі технічні проблеми з версіями програмного забезпечення.

Наступним важливим чинником вибору застосунків стала їх зручність для створення та управління віртуальними класами. Серед запропонованих варіантів голоси викладачів розділилися наступним чином: для 62,5% викладачів основною платформою став Google Classroom, ще 25% здебільшого користуються Moodle, в той час як 12,5% є користувачами Padlet.

Серед переваг було вказано: легкість та зрозумілість у використанні; наявність повідомлень; коли студенти надсилають роботи, усі матеріали та завдання зібрані в одному місці; зручність у відслідковуванні кількості проведених занять та виконаних домашніх завдань. У той же час задля створення інтерактивних і привабливих мультимедійних презентацій: 37,5% обирають Canva, 18,8% Google Slides та Miro, ще 12,5% користуються Power Point.

Такий вибір користувачі обумовлювали зручністю інтерфейсу із багатьма функціями, можливістю ділитися матеріалами зі студентами, різноманіттям ідей і дизайнів, можливістю додавати різні формати на дошку (аудіо, відео тощо), наявністю важливої інформації в одному місці без необхідності відкриття великої кількості посилань, безкоштовним доступом. Незважаючи на це, було наголошено на певних недоліках, наприклад,

складність у використанні дошки Miro для учнів, необхідність реєстрації навіть для входу як відвідувач. Саме через такі складнощі, викладачі іноді змушені демонструвати екран разом з дошкою, а для письмових та інтерактивних завдань використовують інші інструменти.

Не менш важливим аспектом анкетування стало питання вибору найбільш оптимального ресурсу для оцінювання роботи студентів. Згідно з отриманими результатами 35,7% викладачів обирають Quizlet, 28,6% – Google forms, 21,4% – Kahoot, меншою мірою надаючи перевагу тестам з підручників або інших сайтів.

Варто зазначити, що неодноразово наголошувалося на таких перевагах платформи Quizlet, як наявність вже готових сетів у відкритому доступі, можливість одразу побачити результати та окремі відповіді на питання, опція визначення кількості балів за правильну відповідь, можливість відслідковувати чи повторює студент слова вдома. Однак були зазначені і певні недоліки, а саме те, що у порівнянні з традиційними тестами з підручників (Unit tests and Progress Tests), Quizlet менш ефективний, оскільки учні можуть копіювати і таким чином використовувати сторонні ресурси для пошуку відповідей. Також автоматичні системи перевірки, на думку викладачів, іноді працюють неправильно, не зараховуючи бали через зайві пробіли чи інші технічні нюанси, що може

Які застосунки Ви використовуєте під час викладання іноземних мов з метою створення та управління віртуальними класами?

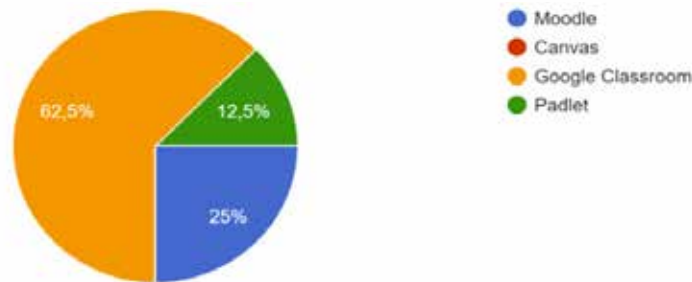

Рис. 3.

Які застосунки Ви використовуєте під час викладання іноземних мов з метою створення інтерактивних і привабливих мультимедійних презентацій?

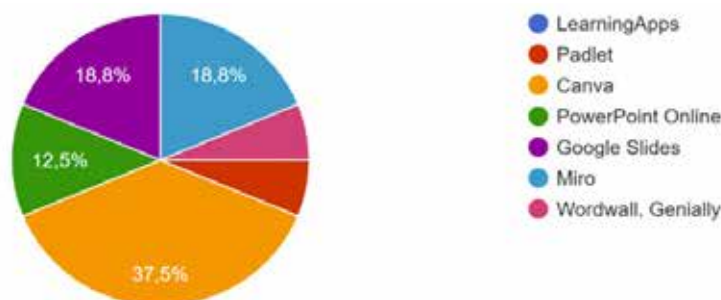

Рис. 4.

Які застосунки Ви використовуєте під час викладання іноземних мов з метою оцінювання роботи студентів?

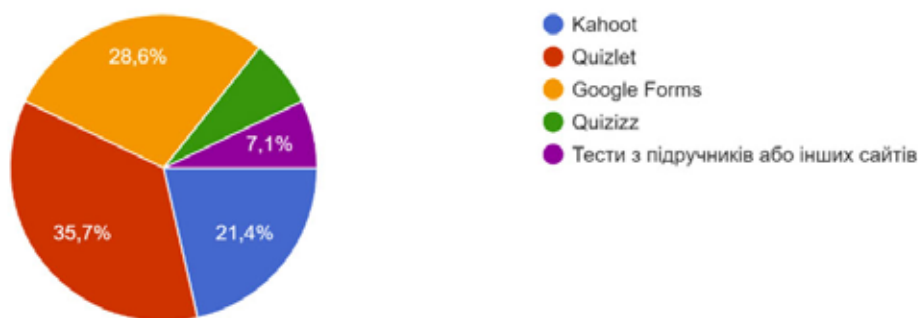

Рис. 5.

демотивувати учнів, показуючи гірший результат, ніж є насправді.

Таким чином, використання сучасних медіа-інструментів в освіті є надзвичайно популярним та різноманітним, але у той же час кожен з таких інструментів має свої переваги та недоліки, які потрібно враховувати при їх впровадженні в навчальний процес.

Висновки із цього дослідження і подальші перспективи в цьому напрямку. Використання медіа-інструментів в умовах дистанційного навчання дає змогу розширити доступ до освітніх ресурсів, підвищити інтерактивність та адаптивність навчального процесу, а також створити більш мотивуюче та ефективне освітнє середовище. Однією з головних переваг медіа-інструментів є їхня здатність представляти інформацію в різних форматах, таких як текст, зображення, аудіо та відео, що дає змогу викладачам адаптувати матеріали під різні типи навчання та вподобання студентів. Відповідно до результатів нашого дослідження, серед платформ для онлайн-занять найбільшу популярність має Zoom, якому віддає перевагу 94,4% студентів і 70% викладачів. Основними факторами вибору студентів були зручність використання, функціональність і технічні переваги. Викладачі також надали високу оцінку Zoom у зв'язку з його стабільністю, зручністю у використанні та можливістю демонстрації екрану. Серед застосунків для вивчення іноземних мов найбільш популярними виявилися Google Classroom і Quizlet, яким віддають перевагу 52,8% студентів. Google Classroom відзначили за його зручність і простоту у використанні, тоді як Quizlet отримав високу оцінку за інтерактивність і допомогу у вивченні нових слів. Щодо інструментів для створення та управління віртуальними класами, більшість викладачів (62,5%) вибрали Google Classroom. Викладачі відзначили його зручність для відстеження виконаних завдань і кількості повторень слів студентами. У той же час маючи на меті створення інтерактивних і привабливих мультимедійних презентацій, 37,5 % викладачів віддає

перевагу Canva, 18,8% – Google slides та Miro. Для оцінювання роботи студентів викладачі віддають перевагу Quizlet (35,7%) та Google Forms (28,6%). Основними перевагами Quizlet є наявність готових матеріалів, можливість швидко побачити результати й відстежувати прогрес студентів, недоліками є можливість списування та технічні помилки при автоматичній перевірці. Отже, завдяки використанню медіа-інструментів, дистанційне навчання може стати не лише ефективним, але й захопливим способом вивчення іноземних мов за умови врахування користувачами усіх можливих переваг та недоліків цих інструментів.

Перспективні напрями майбутніх досліджень вбачаємо в удосконаленні методики впровадження медіа-інструментів в освітній процес, створенні навчальних електронних матеріалів, підвищенні цифрової грамотності викладачів та технічної підтримки закладів освіти.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Барановська О.В. Інформаційна компетентність як основа педагогічних технологій гуманітарного спрямування. *Impact of modernity on science and practice*. Бостон, 2020. С. 195–198.
2. Биков В.Ю., Спірін О.М., Пінчук О.П. Сучасні завдання цифрової трансформації освіти. Вісник Кафедри ЮНЕСКО «Неперервна професійна освіта XXI століття». Київ, 2020. С. 27–36. DOI: [https://doi.org/10.35387/ucj.1\(1\).2020.27-36](https://doi.org/10.35387/ucj.1(1).2020.27-36)
3. Вощевська О.В., Тронь Т.В., Книш С.І. Використання сучасних технологій та цифрових інструментів в контексті дистанційного та змішаного навчання. *Інформаційно-комунікаційні технології в освіті*. Київ, 2022. Вип. 53. Т. 2. С. 177–181. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2022/53.2.35>
4. Жерновникова О. А., Перетяга Л. Є., Ковтун А. В., Кордубан М. В., Наливайко О. О., Наливайко Н. А. Технологія формування цифрової компетентності майбутніх учителів засобами гейміфікації. *Інформаційні технології і засоби навчання*. Київ, 2020. Том 75, № 1. С. 170–185.
5. Іваненко В. В. Інноваційні методики у викладанні англійської мови для спеціальних цілей. *Педагогічні науки*. Варшава, 2020. С. 110–112.

6. Кіяновська Н. М. Інформаційно–комунікаційні технології. *Наукові записки. Серія «Педагогічні науки»*. Кіровоград, 2013. Вип. 121, Т. 1, ч. 1. С. 117–122.
7. Компанець Н. М. Використання інформаційно-комунікаційних технологій для активізації пізнавальної діяльності студентів при вивченні іноземних мов. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школі. Збірник наукових праць*. Запоріжжя, 2019. Т. 1. № 66. С. 61–64.
8. Подліняєва О. О. Медійні технології в освіті: створення та використання цифрової розповіді. *Фізико-математична освіта*. Суми, 2017. Вип. 4. С. 256–260.
9. Сорочан, Т., Карташова, Л., і Гуржій, А. Цифровий двійник закладу післядипломної освіти як екосистема професійного розвитку. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. Київ, 2021. С. 33–41. DOI: <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2021.4.4>
10. Стиркіна Ю. С. Сучасне і традиційне навчання іноземної мови: переваги і недоліки. *Інновації у мистецькій і педагогічній освіті*. Естетика і етика педагогічної дії: зб. наук. пр. Полтава, 2019. Вип. 20. С. 163.
11. Ткаченко В. П. Інноваційна діяльність у закладах освіти. *Інвестиції: практика та досвід*. Київ, 2018. № 10. С. 44–46.
12. Триус Ю. В. Інноваційні технології навчання у вищій школі. *Сучасні педагогічні технології в освіті*. Харків, 2012. 52 с.
13. Черненко А. В. Інформаційно-цифрова компетентність майбутніх учителів іноземних мов. *Ціннісні орієнтири в мистецькому просторі – індивід і соціальний контекст: Лінгвістика. Літературознавство. Методика викладання мови і літератури. Міждисциплінарні дослідження (психологія, соціологія, історія, політологія, філософія): тези доп. Всеукр. наук. конф. з міжнар. участю*. Харків, 2020 р. С. 94–95.
14. Черненко А.В. Формування інформаційно-цифрової компетенції майбутніх учителів іноземних мов в освітньому процесі закладів вищої педагогічної освіти: дис. на здобуття наукового ступеня доктора філософії: спец. 01 «Освіта/Педагогіка». Харків, 2022. 190 с.
15. Четверик В.К. Сучасні мультимедійні ресурси для розвитку міжкультурної компетенції в контексті іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти. *На перетині культур: сучасні тенденції в міжнародній комунікації: тези доп. Міжнар. наук.-практ. дистантн. конф.* Харків, 2023. С. 152–156.
16. Ясенова О. В., Корсунська В. В. Дистанційна освіта: переваги та недоліки: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. Дніпро, 2020. С. 225–229.
17. Blurton C. New directions in Education. *Communication, Information and Informatics Sector. World Communication and Information Report*. 1999. P. 46–61. URL: http://www.unesco.org/webworld/wcir/en/pdf_report/chap2.pdf
18. Chernenko A. V. Interactive Teaching Methods in Educational Process. Online Book of abstracts of the III International scientific and practical Internet conference "Foreign language in professional training of specialists: issues and strategies". Kropyvnytskyi, 2019. P. 108–110. URL: https://www.cuspu.edu.ua/images/conferences/2019/m02/maket_2019.pdf
19. Gillin P. The New Influencers: A Marketer's Guide to the New Social Media (Books to Build Your). Fresno, 2007. 236 p.
20. Global social media StatISTICS: <https://datareportal.com/social-media-users>
21. Jenkins H. Convergence Culture: Where Old and New Media Collide. New York, 2006. 368 p.
22. Kaplan A. Digital Transformation and Disruption of Higher Education. UK, 2022. 448 p.
23. Kaplan A., Haenlein M. Higher Education and the Digital Revolution: About MOOCs, SPOCs, Social Media, and the Cookie Monster. *Business Horizons*. USA, 2016. Volume 59. Issue 4. P. 441–450.
24. Kaplan A., Haenlein M. Users of the world, unite! The challenges and opportunities of Social Media. *Business Horizons*. USA, 2010. Volume 53. Issue 1. P. 59–68.
25. Safko L. Brake K. D. The Social Media Bible: Tactics, Tools, and Strategies for Business Success. USA, 2014. 900 p.